

Had Geneze

Chrám Satanův

GUAITA

⚡

HAD GENESE
kniha I:
CHRÁM SATANŮV

Had Genese

KNIHA I

Chrám Satanův

Stanislas de Guaita

VOLVOX GLOBATOR

Stanislas de Guaita

Le serpent de la Genese: Le temple de Satan

přeložil Miloš Maixner

ISBN 80-85769-83-2

ISBN 978-80-7511-245-3 (pdf)

Výklad

Po několika povšechných řádcích o stavu ducha a povaze novodobé civilizace je vyložen v *Předmluvě* „Účel a rozdělení knihy“.

Dílo „O Hadu Knihy Stvoření“ je rozvrženo do tří knih. (*Chrást Satanův – Klíč k černé magii – Záhada zla*), z nichž každá má sedm kapitol, tedy 21 kapitol dohromady.

Dvacátá druhá kapitola tvoří Doslov. *Každá z nich odpovídá, pokud s tím hlavní předmět souvisí, jednomu ze dvaceti dvou listů cikánského tarotu.*

Není ovšem možné spatřovat v těchto oddílech podrobný výklad dvaceti dvou tarotových klíčů.

Neboť naše dílo, projednávajíc látku poměrně těsnou, nemůže zabíhat do podobného rozvádění (řádu syntetického, mathetického, a tudíž nutně a podstatně všeobecného). Předmět, jež chceme vykládat při světle dvaceti dvou tajemství, si toto světlo přizpůsobí sám podle své vnímavosti: bude jako zrcadlo odrážet jen ony paprsky, jež dopadnou na jeho povrch.

První sedmice, *Chrást Satanův* – se vztahuje k prvním listům tarotu jen velice nepřímo a vzdáleně. Zasněžení však tyto odchylky, které nejsou vlastnímu předmětu tak cizí, jak by se zdálo, dovedou ocenit.

V „Klíči k černé magii“ – v druhém sedmeru – jsme se značně přiblížili vlastnímu bezprostřednímu významu 8.–14. listu tarotu dotýkající se ho skoro stále, a příčinu té shody je nutno hledat v přibližné totožnosti látky: nejedná snad tato kniha o posvátných tajemstvích přírody, jejichž hieroglyfickým znázorněním je tarot? Proto budeme mít příležitost v tomto druhém sedmeru popsat a vyložit listy, odpovídající číselně sedmi kapitolám, jež knihu tvoří.

„Záhada zla“ – třetí sedmero – nás trochu vede z této ústřední cesty, nutíc nás k vzdálenějším a méně příbuzným výkladům. – Avšak třebaže někdy nepřímé, zůstanou vztahy kapitol s dvaceti dvěma tarotovými klíči přece jen přesné až do konce.

Naše dílo je sestrojeno na magických konstrukčních liniích Tarotu. Ve všech částech má za základ a podporu, ať už v konstrukci, ať v podkladech, tento mohutný památník esoterické syntézy. Nechť okultisté soudí naši skromnou práci, pevně opřenou o tyto nerozborné zdi.

Esoternt rozvrh díla. Tabulka pododdílů a vztahů.

	Kapitoly	Odpovídající listy Tarotu	Označení obdobných vztahů	Názvy kapitol
Kniha I. (Prva sedmice) Chrást Satanů	Kap. 1. Kap. 2. Kap. 3. Kap. 4. Kap. 5. Kap. 6. Kap. 7.	Kejklíč. Papežka. Císařovna. Císař. Papež. Milenci. Vůz.	JEDNO, Základ, Předmět. DVÉ, Schopnosti, Podmět. TRÉ, Vztah, Slovo. ČTVERO, Základ krychlový, Moc. PATERO, Vůle, její pomůcky. SESTERO, Protiklad, Vzájemnost, Střední výraz, Výslednice. SEDMERO, Vítězství, Vyplnění, Plnost, Bohatství, Nadbytek.	1. Ďábel. 2. Čaroděj. 3. Díla černokněžnická. 4. Lidská spravedlnost. 5. Černokněžnická výzbroj. 6. Novodobé obměny čaroděje. 7. Květy propasti.
Kniha II. (Druhá sedmice) Klíč k černé magii	Kap. 1. Kap. 2. Kap. 3. Kap. 4. Kap. 5. Kap. 6. Kap. 7.	Spravedlnost. Poustevník. Kolo Štěstěny. Síla. Oběšenec. Smrt. Střídmost.	Rovnováha, Soulad. Osamocení, Moc nad astrálními. Příčinnost, Život hromadný, Dění. Síla, Prostředky rozvoje. Dobrovolná obět, Křížení úrovní. Rozklad, Vybavení. Proměny, Změny, Sestavy, Výměny.	1. Rovnováha a její Působce. 2. Tajemství samoty. 3. Kolo Dění. 4. Síla vůle. 5. Magické otroctví. 6. Smrt a její tajemství. 7. Magie přeměn.
Kniha III. (Třetí sedmice) Problém Zla	Kap. 1. Kap. 2. Kap. 3. Kap. 4. Kap. 5. Kap. 6. Kap. 7.	Ďábel. Zhroutená Věž. Hvězdy. Měsíc. Slunce. Soud poslední. Blázen.	Osudné proudy pudu. Zhroutení, Pád, Zoufalství. Ideálnost, Vykoupení, Naděje. Léčka, Svrastování (Hereb). Skvělost, Bohatství, Rozpínání (Jonah). Vzkříšení, Obnova, Návrat. Podlehnutí, Neporádek, Rozklad, Sebezničení zla vlastními zbraněmi.	1. Nahaš, Pokušitel z Ráje. 2. Pád Adamův (Involuce). 3. Vykoupení (Evoluce). 4. Nástrahy cesty. 5. Hranice Heraklova. 6. Zmrtvýchvstání. 7. Šílenství lásky.
	Doslov.	Svět.	Sklad konečný, Mathése.	Satan-Pant hers se rozplyne v Botu.

Úvod

V době, kdy píšeme tyto řádky, je rozumový svět plný zmatků. Vítězství strašné epidemie – *agnosticismu* – lze věštit ze tří obzvláště pobuřujících příznaků: z šílenství bezohlednosti, z monomanie relativnosti a z horečky individualismu.

Kdyby novodobý doktor ve zbožné snaze shrnout nauky dávných časů, tak jako dobrý syn vyplňuje poslední přání svého otce, se bez posměchu dotazoval odkazů prvotních mudrců;

Kdyby učenec, aniž by zanedbával studium faktů, aniž by přerušil obsažné analytické bádání – hledě postupným výběrem tohoto množství rozptýlených prvků sestavit celkovou všeobecnou syntézu, v níž by se řadily do čtyř odstupňovaných skupin vědy fyzické, morální, intelektuální a božské;

A kdyby *myslitel*, jsa méně žádostiv toho, aby se jevil původním, jako spíše upřímným a věrohodným, nespěchal se zavrhováním veškeré tradiční autority a raději poctivě bádal v zásadách věčně absolutních, ať již byly vysloveny jím samým či někým jiným;

Kdyby takovými byli i theologové i učenci a filosofové, bylo by XIX. století vskutku stoletím *světla* a Paříž by byla městem – *Sluncem*.

Avšak není tomu tak. Nehledě k pečlivým pozitivistickým badatelům, kteří neúnavně a bez závěru, jako Pélion na Ossu, hromadí na mohutné hory drobných fakt nové hory svědomitých poznámek; nehledě ke zbožným, avšak zaslepeným přívržencům písmeny, která zabíjí, strážným drakům posvátné jeskyně, jejichž jedinou zásluhou je to, že zachovávají nedotčeně symbolický poklad nauky jim samým navždy uzavřené – co máme říci o těch, kdo dosud ještě pečují o celkový přehled?

Jejich ctižádost se omezuje na podpis na nějaké – ostatně jakékoliv – soustavě, kterou pokládají za vlastní vynález, a proto předem popírají všechny nauky svých předchůdců a nelekaří se v tom soupeření ani nej-

horšího očerňování svých druhů. Nikdo nechce zůstat pozadu ve snaze usvědčit svého bližního z omylů a nesprávností, ba i z úmyslného klamání.

Jako by vlastní úlohou syntézy nebylo seskupit všechny relativní náhledy v jediný, absolutní názor *pravdy*! To je přece ona *vysoká věda* a Spinoza ji skutečně vymezil řka, že nám představuje veškeré věci „*pod způsobem věčnosti*“.

Nicméně, ať se nám zdá svatá věc *úplné pravdy* v postavení sebezoufalejším, bedlivý pozorovatel má přece jen právo vedle těchto známek rozkladu a smrti nalézat i stejně patrné stopy obnovy a obrození.

Všecky věci jsou řízeny prozřetelností. Ze škvárů v kelímku se nám vybaví rozžhavený ušlechtilý kov – a i nový svět ve své namáhavé obnově zužitkuje i nejnepatrnější zbytky starého světa, rozptýlené a znetvořené, snad k tomu, aby budovatelům nového věku dodaly potřebné stavební suroviny.

Tak je *budoucnost* napájena *minulostí*; tak naše *nebeská máť*¹ dává vyklíčit a vykvést neposkrvněnému životu i na samém mrchovišti smrti, plodné půdě, kterou zúrodnuje legie pomíjivých bytostí, den ode dne se hromadících.

Ve vzdálených stoletích, kdy vzkvétala mohutnější pokolení, zvláště však ušlechtilější a silnější než je naše – neboť byla založena na jednotě *syntézy* a nikoli na úlomcích *analýzy*, na zdravé, posvátné *hierarchii* a ne na vratké, rušivé *anarchii* – v těch dávných stoletích se slučovaly *víra* a *věda* v jednotné skvělosti, nedílné *posvětné znalosti*; kněžství a učitelství byly sbratřeny, ukazující dva různé průhledy na tentýž ideál; a úctyhodné náboženské *univerzity* shromažďovaly mladé žactvo ke studiu a uctívání *pravdy*. Kněz a učenec byli sloučeni v jedno v osobě hierofanta², jehož úkolem bylo vést lidi hodné toho jména a zasvěcovat je postupně do čtverné hierarchie posvátných věd, jakož i konat s jejich pomocí bohoslužby při veřejných obřadnostech. A tak povznášen trojími křídly studia, rozvažování (meditace) a modlitby, pokračoval novozasvěcenec postupně od poznání *toho, co jest*, až k záhadným a nyslovitelným tajemstvím *toho, jenž je věčně*.

Tak se projevuje vědecká a náboženská nauka v celém arbitrálním Ramově carství; takovou ji shledáváme ještě i po rozkolu Iršua a Joni-jů, v krajinách, jež jako Egypt a Etruské konfederace dovedly udržet v netknutosti tradicionální podklad starověké ortodoxie.

¹ Sophia gnostiků a později i Boehmova a Saint-Martinova; *příroda* oživující, chot Ducha čistého; slovem *prozřetelnost* neboli všehomírné vědomí principu *života*.

² Hierofant byl asi tím, čemu říkáme metropolitní biskup a rektor university, kolem něho hierarchicky se kupící kněží-učitelé dostávali název magové.

Knihy „Histoire philosophique du Genre humain“¹ od Fabre d'Olivet nás nenechává v pochybnosti o pravdě těchto dějinných fakt; tato pravda však ještě zářivěji a patrněji vysvitne pro toho, kdo uvažuje bez předpojatosti nedávno vyšlé a mnohem podrobnější dílo, spis „*La Mission des Juifs*“² od markýze de Saint-Yves d'Alveydre.

Uražen a své omezené domýšlivosti, může sice nynější civilizace pronášet posměšné výroky ústy svých pochybovačných obhájců; může posměškem Voltairovým čelit výkladům epopta, jenž náhle rozevřel závoj, halící našim zrakům dávné heroické věky.³ Nic však nemůže odporovat na dlouho pevně poznané a stanovené skutečnosti, a když svatá *pravda* pronese blesk svého *slova*, tu záchvěvy tohoto hřmícího hlasu polhltí pískot a hlomoz buřičů a nespokojenců. Ať jen hvězdači pokračují ve svých úšklebných protestech!!! ... Přes to vše tu zůstává nepopíratelná skutečnost – že hrom promluvil.

Ano, vaše mohutné zbytky, ó tajuplné pomníky věků dávno minulých, svědčí o velikých a posvátných civilizacích, kdy *věda* a *víra* (sjednoceny ve svém principu třikrát svatém) se vzájemně podpíraly: Náboženství posvěcovalo nauky *gnose*, a tato opět ověřovala a potvrdzovala dogmata *náboženství*. Prostí lidé přijímali paprsky světla *pravdy* skrze broušený krystal esoterických bájí, přiměřeně zeslabené v poměru ke zrakové síle svých očí, jež by nesnesly plnou záři.

Všechny smířené protivy, všechny roztríděné vědomosti, všechny zahrnuté skutečnosti přecházejí v naprostou pravdu tak, jako konečné řeky přecházejí v nekonečné moře; taková byla obrovská syntéza, souladná, hierarchická!... Jako je v lidském těle krevní oběh stanoven žilami a tepnami, tak i v onom ohromném organismu se křížily dva proudy rozumového druhu, proud vzestupný a sestupný. Jeden vycházejí z množství skutečných pozorování, směřoval k jednotě absolutní *pravdy*, nadsmyslné; druhý vyzařuje z této vznešené jednoty, rozvětvoval se naopak ve světelné kanály, do nekonečna, aby roznesl světelnou rosu na nesčetné množství prvotně pozorovaných fakt.

Jediná *věda*, věda *bytosti*, jediné *náboženství*, víra v *Boha*, splynuly ve vědecké obřady či v posvátnou gnosi, jíž se adeptové povznegli k celkovému poznání božské *pravdy*.

Vychování takovou školou, byli lidé té pozeňané doby obry, proti nimž jsme my trpaslíky.

¹ Paříž, J. Brière 1822, 2. sv. 8°.

² Paříž, Calman-Lévy 1884, 8°. 1 sv. velké 8°.

³ Heroické časy – název stejně pochybený jako „časy předhistorické“ neboli „bájeslovné“, avšak chceme-li být pochopeni, nezbyvá nám, než užívat názvů již posvěcených obyčejem.

Jejich jednomyslný obdiv pozdravil každé velkolepé dílo *rozumu* a *spravedlnosti*; – nejlepší z nás, proniknutí nezdravým nadšením, zbožňují krvavé modly nevázané, hrubé *síly*.

Naši dávní předkové volali: Ó vlasti má! s očima pozdvíženými tam vzhůru k hvězdnému nebi; my, zpiti krví a nenávisť provoláváme tak, klopýtající přes čerstvé hroby nových jatek a sníme při tom o nových ještě krvavějších hekatombách.

Nejsme příliš lehkověrní, domýšlejíce se, že nadejde opět příští doba *vědy* a *světla*? Podobní neurvalému římskému centurionu, jenž přezdíval Řekům barbari, nemáme dost polehčujících slov pro hrdiny starověkých civilizací. Jsouce apoštolové skepticismu, posmíváme se jejich prosté víře; jejich posvátné nadšení vzbuzuje útrpný úsměv, v nás, kteří máme dost síly jen ke konání zla.

A kdyby ti mrtví vstali? ... – Při pohledu na náš shnilý život by se nám Ram i Zoroaster mohli podobně vysmívat, kdyby necitili spíše potřebu zaplakat nad námi a nad naším domýšlivým úpadkem.

Měří se snad hodnota civilizace množstvím ojedinelých, empirických, analytických poznatků, rozvojem průmyslu, přepychu a bohatství? Tyto věci mají jistě svoji druhotnou důležitost ve vybudování společenského stavu; avšak skutečná cena jistě společnosti se zajisté měří rozvojem rozumovým a mravním, rovnováhou jejich ústrojných úkonů a zvláště stupněm dokonalosti její jednotné soustavy.

Nepopíratelný pokrok pozitivních věd, důležitost a rozmanitost jejich použití, obrovský rozvoj průmyslu, zdánlivý blahobyt velkých národů, jež stále a stále pohlcují národy drobné; všeobecný nárůst hmotného bohatství (význačná známka sobectví), účinné rozšíření osvěty, sice zajisté dobrodějně, avšak jinak značně primitivní; nevzbuzují v nás všechny tyto úkazy pokroku v moderním významu toho slova klamně dojmy o hodnotě a všeobecnosti evropského společenského stavu?

Avšak i jen při povrchním pohledu na otázku našich společenských poměrů, jeví se nám být tento stav i nadále tak záviděníhodný?

Nuže, vejděme sami do sebe a dovolávejme se svého svědomí, aby podalo spravedlivý rozsudek!

Nynější stav? – Hle jeho plody:

Ustavičný rozbroj mezi *vědou* a *vírou*, tuhé zápasy stoupců autority a liberálů, zdivočilejších a nesmiřitelnějších než kdy jindy; – slepý pozitivismus, odnímající neplodnému eklekticismu nejosvícenější hlavy, jestliže tyto hlavy nezabřednou dokonce do hanebného individualismu skeptiků – militarismus, zachvacující vše: měšťanstvo, stavějící kasárna, a kasárna, utiskující měšťanstvo; – socialismus, příliš často se družící k nihilismu, aby společně vítězily dynamitem anebo na popravisti. – Hospodářství politické, vyčerpávající svůj um na zastírání nevyhnutel-

ných, ohromných státních úpadků, předběžných známek ještě horších převratů. – Hospodářství polní, v Evropě ubité volnou výměnou – – – všechny výsady konané ve jménu *svobody*, všechny bídy, páchané pod heslem *rovnosti*, a všechno děsné sobectví, skrývající se za štítem *bratrství*; jsou to příznaky civilizace opravdu prospívající?

Odpověď nemůže být pochybná pro toho, kdo nynější dobu porovnával nikoli s císařskými věky asyrskými a římskými (nepatrnými zbytky rozpadávajícího se ohromného sociálního státu), nýbrž s oněmi třemi tisíci pěti sty lety míru *ve znamení Skopce*, kdy všesvětová Ramova říše rozlévala své skvělé světlo, tak živoucí a sladké, že vzpomínka na „*zlatý věk*“ zůstala v paměti lidstva jako útěcha v přítomnosti a naděje do budoucnosti.

Jakých hmotných, rozumových i mravních bouří bylo třeba k tomu, aby byla svržena do prachu ona ušlechtilá budova, tento posvátný velechrám souladného, věčného obojetníka, sociálního Adama-Evy? Ale navzdory sžíravé moci staletí – čelíce Saturnovi a jeho kose, Neptunovi a jeho trojzubci, nedbajíce Marta a jeho ostrého meče, zříceniny oné velkolepé minulosti trvají dále: ještě tu nalézáme obelisky a pylony, pokryté hieroglyfy...

Skrytá duše oživuje tyto kostry minulosti, a přijde den, kdy se mocným slovem otřesou hlubiny oněch šedesát století starých hrodek a zdánlivá smrt vydá stále více stárnoucímu světu tajemství života.

Očekávající den, kdy posmrtné *slovo* vítězně vytryskne z kostí posvátného starověku, rozluštili řídicí myslitelé hieratické nápisy zřícených chrámů, značky povržených rukopisů: jsou i s to, aby kázali s náležitou opatrností nové Evangelium...

Dost dlouho již dával *Kristus bolestný* zaznívat do světa z výše svého *kříže* nejhroznějšímu výkřiku, jaký kdy z úst člověka vytryskl, z úst Boha, na okamžik v kruté trýzni nejvyšší zkoušky podlehnuvšího tak, až pochyboval sám o sobě: „Eli, Eli, lamma sabachtani!“

Nyní je blízko doba *Krista vítězného: Přišel, aby trpěl*, posvětil se svou krví a projevil se v smrti... A nyní se vrátí, aby dobyl, v míru ovládl a životem vítězil...

Ježíš – Kristus je sluncem – ideálem člověčenstva: v Jeho Evangelii je třeba hledat zákon života věčného, neboť je tam obsažen celý Jeho Duch. On sám nás však upozornil, (nesmíme na to zapomínat), že je tu závoj, který je nutno roztrhnout, chceme-li, aby se nám zjevila Minerva ve své cudné a obdivuhodné nahotě: *Písmena zabíjejí, pravil, jen Duch oživuje...*

A právě následkem zapomenutí tohoto božského předpisu se stalo, že moderní doktoři nechápou Kristovo Evangelium o nic lépe, než pochopili Mojžíšův Sepher, Proroctví Ezechielovo, Danielovo a Izajášovo,

Apokalypsu sv. Jana. Berou svaté knihy doslovně, připisující nedostižným geniům, jakými byli Mojžíš, Zoroaster či sv. Jan, nejspíše slátaniny, v něž se promění Pentateuch, Avesta či Apokalypsa, když překladatel, přídržev se doslovného *vyprávění*,¹ z něho opomene vybavit ukrytou vědu, zapomene probudit zakletou princeznu, jež v očarováném lese – neschůdné spleti alegorických povídek a symbolů – očekává prince vysvoboditele, který ji má polibkem navrátit životu.

II.

Ukázali jsme propast, jež náš společenský stav dělí od onoho, ježž Ramův geniis udržoval po třicet pět století ve dvou třetinách tehdy známého světa; neboť důkazy toho jsou hojné a tvrdíme ještě jednou – zlatý věk není bájí, nýbrž království Boží na zemi bylo v oněch pradávných dobách skutečností.

Posuzující současnou civilizaci podle oné civilizace dávnověké, vytkli jsme z protikladu hranice – bohužel tak úzké – její rozumové a mravní úrovně. A přes relativně ohromný rozvoj poznatků, jímž se chlubí naše pozitivní věda, jsme s to tvrdit, že i na tomto poli porovnání nevypadne v náš prospěch, právě tak, jako na obou polích druhých. . .

Dosud jsme nemluvili o osudném „*hadu*“. Čtenáři se bude zdát, že těchto několik předchozích stránek do naší knihy nepatří; nepatří sem však pouze zdánlivě.

Neboť esoterický výklad – naprosto neznámý – Mojžíšova textu nemůže být podán, aniž by nebylo předem poukázáno na společnou nevědomost, jakou prokazují doktoři, jde-li o skrytý význam posvátných knih. A na druhé straně, dříve než poukážeme, jak velice je náboženská exegeze šablonovitá a povrchní, je nutno osvětit i *agnostickou povahu moderní civilizace*, pravou příčinu této rutiny a lehkomyšlné povrchnosti.

Je již na čase naznačit cestu, kterou musíme proběhnout. Ona „Genesis“, již rozumějí *doktoři* pouze ve hmotném smyslu, skutečně odporně zvrhlém a antropomorfním, ona „Genesis“, v níž je skryta vědecká pravda, ohromující svou vznešeností a hloubkou,² nám podává text studia, jež vyplní postupně tři knihy: neboť chceme rozvinout dva okultní smysly tohoto textu, když jsme dříve vyložili obvyklý, démonický smysl.

והנהש היה ערום מכל הית השרה אשר עשה יהוה אלהים:
(Sepher Beraeshith, III.1.)

¹ Jež skutečně není žádným vyprávěním.

² Mission des Juifs, str. 66.

Tak zní ona věta v mosaické hebrejštině; pověřený překlad nám podává pouze doslovný význam, hmotnou skořápku: Neboť had byl uzpůsoben mnohem jemněji než všechna zemská zvířata, jež Hospodin Bůh stvořil.¹ Fabre d'Olivet, ponechávaje skrytému duchu prozářít temnou korou litery, překládá: „Neboť prvotní přitažlivost (žádostivost, sobectví) byla převládající vášní všeho elementárního života (vnitřní vzpruhou) *přírody*, výtvaru *Jehovah*, *bytosti bytostí*.“²

Ať tomu je s oběma překlady, zdánlivě si odporujícími, jakkoliv, prosíme čtenáře, aby laskavě poshověl; vnitřní smysl mosaického textu vysvitne během vývodů sám. V této chvíli nám stačí načrtnout děj prvotního hříchu tak, jak si jej nejzávažnější theologové představují podle vyprávění Vulgáty.

Svět povstal z chaosu, vyvolán tvůrčím *slovem*, a první člověk, uzpůsobený k obrazu samého Boha, sdílel se svou družkou (které dal Bůh zrodit se z jeho boku tajuplným rozdvojením) radosti rajské zahrady, určené za jejich nesmrtelnou vlast.

Vše, co mohla země v nejkrásnějším rozpuku pod polibky Slunce vyslat, to vše zdobilo onen pozemský ráj; byly to oslňující divy zeleně a velkolepých květů.

A tento první pár prostomyslných milenců se procházel – jako králové tvorstva – tou nádherou stvořenou pro ně samé. Jen jediný strom byl zakázán jejich zvědavosti. Čtyři řeky, vyvěrající v jeho kořenech, rozlévaly se jako kříž do dálky, dělíce *ráj* na čtvero poloostrovů, soupeřících spolu krásou i plodností. A řekl Pán člověku: „*Toto je osudný strom znalosti dobrého a zlého; jeho plody přinášejí smrt, nedotkneš se jich.*“

Avšak tvrdí se, že přitažlivost zapovězených věcí začala mocně působit již na první ženu, že zapomenuvši hlubokých tajemství své nově zrozené lásky, nebyla s to odtrhnout se z blízkosti stromu a v polosnění, okouzlena si šeptala: Protože plod dává smrt, proč bych ho neokusila? Bible (třeba říci vše) podává jiný výklad: ono pokušení, jež sžíralo Evu, připisuje hadu, který cíhal svinut na kmeni onoho stromu. Avšak dle náhledů Adamových praprotomků se zde asi Mojžíš dopustil omylu.

Jdeme však dále; neboť naši povinností je zůstat věrnými Mojžíšovu vyprávění, či spíše autorizovanému překladu Genese.

Tedy *had* pravil ženě: „*Aelohim tě oklamal; ten plod nedává smrt, ale činí Bohu podobným odvážlivce, jenž ho okusí.*“

¹ Viz kteroukoli bibli.

² Caïn, Paříž, 1823, in 8°, str. 27 a La langue hebr. rest. Paříž 1815 až 1816, 2. sv. 4°. – Sv. II. str. 95.

A již méně nerozhodná čtveračka vztahuje ruku po zlatém ovoci; je po všem – podléhá pokušení ...

Avšak po této neposlušnosti se Eva nemůže na nepravé cestě zastavit: potřebuje manželovu spoluvinu; okusila ovoce, dává ukousnout z jablka i Adamovi, jenž zvráben zločinem, chvěje se při vzpomínce na Něho, jenž jej může každým okamžikem zavolat ...

Již se rozléhá hlas Páně a pár zděšen poprvé prchá, pocítiv hanbu z nahoty svého těla.

A když konečně Adam a jeho sličná svůdnice vstoupili před tvář rozhněvaného soudce, byli pokryti jakýmsi oděvem z fíkových listů.

– Adame, kde jsi?

– Pane, uslyševše hlas tvůj, skryli jsme se před tvou tváří ze studu, protože jsme nazí.

– A kdo ti zjevil tvou nahotu? ... Tys tedy pojedl ovoce stromu?

– Žena, kterou jsi mi dal za družku, mi je nabídla a běda, ochutnal jsem též ...

– Proč, ženo, jsi tak učinila?

A ubohá Eva, rozplývající se v slzách, odpovídá: – Had mne svedl ...

– Budiž tedy proklet, hade (dí Pán), mezi všemi stvořenými živočichy! Budeš se plazit po břicho a požívat zemskou neřest. A položím nepřátelství mezi ženou a tebou, mezi potomstvem jejím a tvým...; z její krve se pak zrodí panna, jež nohou zdrtí tvoji hlavu, a ty se budeš pokoušet ji uštknout do paty.

Nato, obrátiv se k ženě: – Údělem tvým budiž práce a strádání; v bolestech budeš rodit a budeš otrokem svého muže ...

A ty – (pravil ještě Pán k muži), za to, že jsi podlehl pokušení ženy, že jsi s ní jedl zapovězené ovoce: země bude tvojí vinou prokleta, bude neplodná a vzdorná. Ustavičná práce bude tvým životem, chléb budeš jíst v potu své tváře až do dne, kdy smrt vrátí tvé tělo v prach, z něhož jsi povstal ...

Potom Aelohim, oděv oba viníky do hrubé kůže, vyhnal první lidský pár z kouzelného ráje, a na prahu *ráje* postavil chéruba s plamenným mečem, aby navždy zabránil jejich návratu. –

Asi tak se nám jeví v přibližné podstatě Mojžíšova báje o prvotním hříchu; tedy tak se jeví v obměně nejvíce hmotné a zastřené, tak jak nám ji podávají překladatelé buď skutečně naivní, anebo stavící se naivními.

Tážeme se nyní, kdo že je oním mystickým, hrozným hadem, jehož proradnost přivedla k pádu Evu i Adama... A podle různého smyslu této alegorie upravíme rozdělení svého díla.

III.

Kdo je tím hadem?

V obecném, zjevném smyslu jsme snadno uhodli: je to duch zla, proměňivší se v plaza; je to věčný nepřítel či hebrejský *Satan*.¹

V prvním významu esoterickém je to astrální *světlo*, ono neúprosné fluidum ovládající pudy, všesvětový roznášec elementárního života, osudný působce narození i smrti, závoj *neviditelná*, za nímž se skrývají různé hierarchie *mocností*, jimž slouží zároveň jako závoj i jako nositel. Tato bytost hyperfyzická – sebe nevědomá a tedy nezodpovědná za své skutky, je právě tak vrchním vládcem čaroděje, jako oddaným sluhou pravého mága. – *To be or not to be...* Je třeba se za každou cenu stát jeho pánem, nechceme-li se stát hříčkou mocných proudů, jež v něm víří podle nezměnitelných zákonů.

V nejvyšším esoterickém smyslu zosobňuje *had* prvotní sobectví, tuto tajuplnou přitažlivost *sebe k sobě* samému, jež je vlastním principem všeho rozdělení: onu sílu, jež podněcující veškeré bytosti k odloučení od prvotní *jednoty* a svádějíc je k považování sebe samých za střed všeho okolí i k zalíbení se ve vlastním *já*, byla příčinou i pádu Adamova.

– Uvedený citát z Genesis nás vede k záhadě zla: v něm je třeba vidět popis *pádu* člověčenstva, jak hromadného, tak i individuálního, za nímž následuje – jako nevyhnutelný doplněk – veliká epopej *vykoupení*.

Odtud vychází trojné rozdělení našeho díla² na tři části:

1. *Chrám Satanův*. Tato první kniha bude zkoumáním zvláštních, význačných Satanových skutků: *Černá magie* s hnusnými praktikami, očarováním a kouzelným pácháním zla. Vytkneme tu pekelné prameny černokněžnictví. Nebudeme se bát vyhledat knížete věčných temnot v jeho jeskyni a uzíme na sabatu hnusného kozla, s ženskými prsy, kterého adepti těchto odporných hodů byli povinni „políbit pod ocasem, na znamení neomezené úcty a pokory“.

2. *Klíč k černé magii*. – Ve druhém dílu „Hada z Knihy stvoření“ podáme skrytý význam báje o Satanovi. – Studium astrálního světla jako hlavního činitele v temných dílech goétie nám dovolí vrátit se k obřadům a výjevům dříve uvedeným a rozebrat je v jejich příčinách

¹ Není to zde tím, co nazýváme „pozitivním smyslem“ symbolu, nýbrž naopak nešťastným pokusem překladu vrcholného. Pozitivním smyslem může být pouze skutečné faktum. – Např. Chrám Satanův nám dá příležitost probírat takové opojení v jeho nejhorších projevech, v celém šílenství jeho působení: takže naše první *sedmice* bude jakýmsi hromadným výkladem pozitivního smyslu emblému, jakož i chybného vrcholného významu, jaký mu připisuje příslušník profánního davu.

² Viz tabulku nazvanou Esoterický rozvrh díla. Je zbytečné zde znovu uvádět to, co jsme uveřejnili na počátku této knihy, pokud se týče počtu, souvislosti a rozdělení 27 kapitol na tři sedmice a Doslov.

i skutečných účincích podle nauk kabaly a hermetismu, tak dlouho skrývaných.

3. *Záhada zla.* – Třetí kniha bude filosofickou syntézou celého díla: v ní se dotkneme veliké záhady zla a pozvedneme, ovšem pouze do té míry, do jaké nám to naše svědomí a naše zasvěcení dovolují, obávaný i dobrodějný závoj, který očím „profanum vulgus“ zakrývá *veliká tajemství magie.* – Chceme zajít tak daleko, jako se dosud žádný adept neodvážil, až k oné krajní hranici, tak hrozné k překročení, kde emblematický chérub s plamenným mečem v pěsti ohrožuje oslepením odvážné pozorovatele slunce ze všech slunců nejoslnivějšího.

Co je zlo? Stvořil je Bůh? Jaký je *původ* zla, nemá-li skutečného *principu*? Co je v pravém významu pád člověka v ráji? Čím byl veliký Adam před pádem? Co se z něho stává potom? V čem se ztotožňuje *tajemství stvoření s tajemstvím pádu a vtělení?*

V čem je *tajemství vykoupení* doplňkem obou předešlých? Kým je Vykupitel? Kristus bolestný? Kristus vítězný? Jak se kabalisticky vykládá patero hebrejských písmen יהוה שמיה, jména Ježíš? Jak je z esoterického hlediska rozřešena otázka sociální? Jakým způsobem se nedostupná Jednota *odhaluje* rozumovému světu *trojností* a *projevuje* se *čtverností* ve světě hmotném? Kam směřuje *vzestup*? Co je *nirvana*?

Budeme bez vytáček odpovídat na všechny tyto otázky, i na některé jiné a ukážeme, jaký výklad může dát křesťanským dogmatům filosof, zasvěcený do tajemství kabaly.

To je náš jediný úmysl, a abychom zakončili předmluvu této knihy, jež nechce zkazit mír a klid žádného svědomí, dovolíme si podat zde bez poznámky, co jsme napsali r. 1886 ke konci stránky, ve které jsme psali o Kristových dílech: „*Tohoto božského posláni se zde z opatrnosti nechceme dotýkat; neboť tam, kde počíná víra, by bylo vhodné, aby se vždy věda zastavila, chce-li se vyvarovat smutných nedorozumění...*“ *A vždy, kdykoli se během této krátké studie zmíníme o věcech náboženské víry, prohlašujeme jednou provždy, že nejsme naprosto směrdatnými ve věcech víry a že zde podáváme lidi i věci z výlučného stanoviska lidského rozumu, aniž bychom vůbec chtěli dogmatizovat.*¹

Stanislas de Guaita

¹ *Essais de Sciences maudites 1.*, Au Séuil du Mystère par St. de Guaita (Paris, Carré, 1886, in 8°) str. 13.–14. (Na prahu tajemství.) Druhé vydání, v trojnásobném rozmnožení textu, s obrazy. Paris, Carré, 1890. 8°. – Str. 38. – Česky vyšlo první vydání ve vydavatelství „Sfinx“, Kr. Vinohrady. 437. 1921.

CHRÁM SATANŮV

Chrám Satanův (první kniha *Hada z Knihy stvoření*) bude věnována výhradně popisu zvláštních a význačných Satanových děl (obecný, obvyklý smysl Mojžíšova emblému: *Had*).

Obširnější vysvětlující výklady tu nelze podávat, leda namátkou; rovněž ještě z důležitějších důvodů zde nelze probírat nauky esoterické. *Černá magie* nemá nic společného s *vyšší vědou*.

Omezíme se tu na pouhý popis a seřazení skutečných či legendárních případů bez pokusu podat další vědecký výklad. Jedině, když se naskytne příležitost, se budeme snažit vyznačit popis tak, aby se z něho dala vycítit autentická či iluzorní povaha příslušných příběhů.

Teprve ve druhé *sedmici* (*Klíči k černé magii*) bude vyložena celá *nauka*; ve třetím dílu (*Problém zla*) nabude metafyzická syntéza celé knihy jakéhosi vzezření pevnosti, celistvosti.

Varuj se, milý čtenáři, učinit si povrchní či ukvapený úsudek: takový úsudek by byl odvážný!

1.

J

Ďábel

Kejklíř – Jednota – Princip – Předmět – Ďábel

V obecném slova smyslu – společném všem těm, jež božská *věda* nepočítá mezi své adepty – představuje had z Genese ďábla zloducha zosobněného v Satanovi.

– Satan? Ďábel? Zloduch? ... Jděte, tropíte si snad žerty! Kdo kdy viděl tento příznak, utvořený z dýmu? Kde jinde se zjevuje, než v mlhách porušené a nezdravé obrazotvornosti, či v temném kaleidoskopu představ slabých a bázlivých duší? ... Což již někdy na sebe vzal tvar dostupný smyslům, kterým jediné věříme? Nikoli; právě tak, jako Bůh, jeho tyranický protivník, právě tak, jako Bůh, jeho nelítostný katan, – ani Satan nikdy neprojevuje svou přítomnost ve *vesmíru*. ... ďábel! Pane, nechtěl byste mne poučit o tom, kde sídlí? – Materialistovi, který takto mluví, nedá nikdo zcela jednoduchou odpověď: – Bydlí ve vás!

Všude, kde hnilobné temnoty záporu, urážejícího rozum člověka, zakrývají vnitřní duševní zrak a zatemňují onen vnitřní smysl, jímž člověk tuší a chápe božství a víže se k věčnému – všude tam je Satan přítomen v metafyzické podobě: jako *blud*.

Všude, kde zvrhlost hlodá na ubohých duších, až je přivede k přetržení všech pásek pospolitosti, jimiž jsou navzájem vázány k jiným duším; všude, kde pochybovačnost porušuje svědomí do té míry, že již nerozeznávají spravedlnost od bezpráví, – všude tam Satan sídlí pod tvarem psychickým: jako „sobectví“.

A konečně všude, kde svobodná lidská *vůle*, uvádějíc *přírodu* (toto zrcadlo božství) v nejhroznější lži, přinucuje ji k zapírání jejího nebeského pratvaru tím, že klade libovolný nesouzvuk zlých individuálních vůlí na místo moudrého souladu povšechných zákonů, tam je Satan v pojmatelné podobě, jako *ohyzdnost*.

Blud, slepota ducha! Sobectví, nezdravý výdech duší! Ohyzdnost, znetvoření těla!... Taková je vždy ohyždná Satanova silueta, odrážející se v trojím světě myšlenky, citu a věcí vnímatelných.

V třetím díle své knihy probereme důkladně povahu této podivné bytosti; v tomto díle nás zajímá jenom obecný lidový význam emblému.

Opravdu se obdivujeme opatrnosti *Církve učící*, s jakou vždy odmítala jakýkoli výměr Satana a jeho říše, ponechávajíc svým doktorům, aby sami navrhovali vlastní rozluštění, ovšem na účet jejich vlastní autority, nikoli neomylné.

Různé texty sv. Písem se zmiňují o existenci ďábla: to je jisté; avšak výklad těchto neurčitých textů zůstává svobodný: *In dubiis libertas*.

Theologům je dovoleno bít se pro i proti; žádné rozhodnutí z Říma „ex cathedra“ nedává této nauce tvar článku víry.¹

¹ Prosim katolíky, aby si toho pečlivě všimli. Marně by namítali, že různí papežové tu rozhodně projeví své mínění. Tato mínění postrádají autoritu a cenu, protože

Co se týče obecného mínění o ďáblu, je asi takovéto: Anděl, kleslý ze své prvotní skvělosti, tvor svržený do propasti, protože se chtěl vyrovnat Stvořiteli a soupeřit s ním v jeho mocnosti. Satan s legiemi spoluvníků obývá prokletá místa vnějších temnot, kde je jen pláč a skřípění zubů.

Zde se podle obecné báje svíjejí působcové věčného Zla v kředících věčné agonie. Smíchán se svými odbojnými druhy, zuří Satan nad svou věčností. Jedinou útěchou, která je mu v jeho neštěstí dovolena, je rostoucí zástup zatracených duší, jež hledí svádět jako záludný a proteovský pokušitel během jejich pozemské zkoušky, právě tak, jako kdysi v podobě hada přivedl Evu k pádu magickou přitažlivostí zapovězeného ovoce.

Neboť je třeba říci, že poněvadž jsou pouhými duchy, třeba nečistými – ďábel i jeho věrní mají podle lidového názoru i podle mínění mistrů Písma vzácny dar *všudypřítomnosti*... Totiž mezitím co v podzemních temnotách, *in inferioribus terræ*, pykají za své zločiny, probíhají i svět živoucích, kde cíhají na každou duši znavenou a kolísající na cestě dobra, hotovi těžít z nejmenší nerozhodnosti ve prospěch armády zla a vzrůstu pekelných *legií*.

A tak se v samém ovčinci a pod ochranou dobrého pastýře odehrává rekrutýrka pro dravé vlky, ... a ovečky podléhají jedna po druhé.

Hle, jak je zneužito smyslu krásného a hlubokého Ježíšova rčení: „*Mnoho je povolanych, málo vyvolených!*“

Jak se lze potom divit, že agnostičtí theologové, podporovatelé tak žalostných nejapností, zůstávají bolestně rozhořčení, když je nějaký amatér nezvratně logiky vžene do úzkých, vystřeliv proti nim šíp úskočné námitky: – Bůh, pravíte, je *všemohoucí, vševedoucí, nejvyšší milosrdný a dobrý*. A přece učíte, že většina lidí je zaslíbená pekle. Protože i theolog musí být důsledný, vyplývá z toho, že Bůh sám chtěl zlo i peklo...

Marně činíte námitku o *nezadatelnosti* svobodné lidské vůle, neboť, nepředvídal-li Bůh zneužití této svobodné vůle, tu jeho vševedoucnost vykazuje mezeru, jestliže je předvídal, nemohl mu však zabránit, tu nemohu věřit v jeho všemohoucnost; když pak konečně je předvídal a mohl mu zabránit, neučinil to však, popírám, že by byl nejvyšší dobrý.

Vždyť jen právě proto, že tyto politováníhodné theologické předpoklady byly hnány do krajnosti, připadl vzletný básník a myslitel Jos. Souлары na toto skvostné a ďábelské rouhání:

tlumočí jenom náhled dotyčného papeže, jakožto doktora bohosloví a nikoli jako neomylné hlavy církve. Vždyť papež se stává neomylným *jen tehdy, když vstoupí na stolicí sv. Petra*, aby kázal jistou nauku *urbi et orbi*. Takový je význam přívlastku „neomylný“. A i zde vymezuje a ukládá věřícím pouze učení, které bylo již dávno tradicí v církvi. To je katolická nauka o této věci, na což nesmíme zapomínat.

ET VIDIT QUOD ESSET BONUM...

Řek' člověk: Vše chtěl jsem vědět a vše již vím,
V mém těsném domově již nejsem na svém místě;
Prožil jsem již svůj čas, proběhl jsem svůj prostor;
Hrozím se života a země se mi hnusí!

A řekla Země: Mé lůno vysychá a ledovatí
a mléko mé mění se člověku v jed;
rakovina hřichu, která jej zachvacuje,
šíří se mi až na kost. – Dál rodit se mi nechce!

Nebe řeklo: Blesk rezovatí na plamenném meči
A anděl nudí se na svatém prahu – čekaje marně, –
že vyvolenec z vyvolených započne konečně řadu.

Peklo řeklo: Satan již dost má hromadění
odsouzených, jichž tolik je v přeplněných jatkách.
Slovo řeklo: Nicota! Jest započítí znovu.¹

Nedýchá těch čtrnáct veršů vskutku děsem, zvláště poslední verš?
Avšak taková je – to je třeba uznat – skutečně logická výslednice záhady,
vyslovené filosofy ze sakristií výrazy tak odvážně naivními.

A zatímco logikové jako Pierre Bayle vyslovují s úsměškem pekelný
výměr, který jsem uvedl, zatímco oni řídicí poetové, kteří zůstali mys-
liteli jako Souлары, se odvažují použít božské mluvy k tak mohutným
zneužitím slova, theologové si lichotí, že rozluštili děsivou záhadu Zla
a vyčerpávají svůj um v neplodných disputacích o „milosti účinné“
a „milosti postačitelné“. Anglický doktor Swiden tvrdí v tlusté knize,²
že zavrženci se svíjejí v ohnivé sluneční hmotě, neboť slunce je prý
Peklem viditelným prostému oku.³ Dom Calmet rozebírá s pádnou váš-
nivostí panictví sv. Josefa a nejzávažnější doktoři neodvolatelně usuzují,
že sám ďábel osobně řídí tanec stolků a klobouků!

Jděme však dále. – Báje o pádu andělů je obecně příliš známa, ba
populární, než aby bylo třeba ji zde celou opakovat.

¹ Josephin Souлары, *Poésies complétes* (Lemmerre) Ephemères str. 119.

² *Recherches sur la nature du feu de l'Enfer et du lieu ou il est situé*. Přeložil Bion. Amsterdam 1728 in 8.

³ Téze, přijatá Péladanem v knize „Istar“ a hájená v lyrické básni „la Légende de l'Inceste“. Musím připomenout, že jednotné tradice všech theosofů souhlasí naopak v tom, že slunce je pro náš svět hvězdou v nejvyšší míře rajskou, jsouc místem pobytu blažených duší.

Stačí podotknout, že Mojžíš nečiní ani nejmenší zmínky o vzpouře andělů. Mluví ovšem o jistém *Nahaš-i*, נהש (čtenářům již známém), což je běžně překládáno výrazem „zeměplaz“ či „had“; vypráví i o plodném spojení Beni-ha-Elohim בני האלֹהִים či synů Božích s dcerami lidskými, tajuplném sňatku, z něhož vyšlo mocné pokolení Gibborim גִּבּוֹרִים nebo Nefilim: – נפִּלִים, z kterých překladaatelé učinili obry. Nezdá se však, že by izraelský theokrat přejal, nic nedokazuje, že by vůbec znal článek o pádu andělů.

Třetí kniha Mojžíšova (*Leviticus*) se ovšem mimochodem zmiňuje o duších Aoboth אוֹבוֹת, inspirátorech sibyll; nic bližšího však nepraví.

První z autorů *Starého zákona* Job označuje pod jménem Satan שָׂטָן ducha z osmé hierarchie kabalistů (Beni-Elohim), obdarovaného Hospodinem zvláštním posláním pokušitele. Potom též jedna nejasná, neurčitá Izajášova věta bývá obvykle vykládána jako narážka na padlého anděla. – A to je vše.¹

Studium talmudu by se zdálo nasvědčovat tomu, že hebrejští kabalisté přinesli tento článek, určitě převzatý z dvojné teologie Zoroastrovy, teprve z babylonského zajetí.

Každý může vidět v tom, co zbylo z Avest (posvátných knih Parsů, sepsaných oním hierografem), věčný protiklad Ahuramazdy či Ormuzda (Moudrosti živoucí), boha dobra, – a Angramanyu či Ahrimana (Zle smýšlejícího), boha zla.

Tento, jakýsi božský Attila, za sebou vleče hordy nesmiřitelných a prokletých *Dewů*, s nimiž neustále přepadá a znepokojuje nebeského Dobroděje, obklopeného svatou legií Amšaspandů. Proto Ahriman² opodstatňuje název, vyvozený z výkladu kořenů v ten smysl, že jej lze přeložit slovem: Zlo-obmýšlející.

Pospěšme si říci, že praví zasloučenci esoterického mazdéismu viděli v Ormuzdovi a Ahrimanovi pouze vzešlé principy, vyšlé z nevyslovitelné příčiny – *Času bez mezí* – jež se opětjevila být sama projevem jednoty, skryté ještě nevyzpytatelněji (viz Vendidat Sadé, 36. ha). Ostatně

¹ Slovo Shathan ovšem nalézáme v *Numeri* (IV. knize Mojžíšově) dvakrát: je to substantivum, vzaté příslušečně ve smyslu protivy (latinsky adversus). Příklad: לֹ: יהוה בִּרְרֵךְ לְשָׂטָן לוֹ, což je možné přeložit: „A umístil se vyslanec Jod-hévé (*Numeri* XXII., 22) na cestě, aby byl překážkou (Shathan) jemu“. Podávše tento smysl hebrejského slova Shathan, upozorňujeme, jak blízký je význam ďábel témuž smyslu. Ďábel (řecky διαβολος pochází od διαβάλλω, „cestu vrhám“; je možno lépe přeložit pojem „překážka“?

² Je to zajímavý fakt, jenž dovoluje vyložit, proč po babylonském zajetí rabínové v bezosobním Nahaši (Pokušiteli) chtěli vidět určitou, osobitou bytost, jakéhosi *Boha zla*. Zvláštní shodou je přívlastek, jež Mojžíš připisuje ke slovu Nahash, právě slovo Haroum či Harym, od čehož slovo Ahriman či Harym-an (mazdejský význam pro protivníka) se liší jenom příponou určovací částice augmentativní.

jak jsme uvedli v knize „Na Prahu Tajemství“,¹ tvořil obojetný pár Mithras-Mithra v očích adeptů princip, zjednávací rovnováhu mezi Ormuzdem a Ahrimanem. Obecný dav však věc takto nepojímal a z tohoto nepochopení povstaly nesčíslné zmatky a zla.

Manes, snaže se později naočkovat mazdejskou nauku o dvou principech křesťanskému učení, sotva vzniknuvšímu, otrávil tak řka prameny mystického života: jeho hnusné kacírství, ač tolikrát stíhané spravedlivými kletbami, se množilo a šířilo pod různými proměnlivými útvary jako zločinný sen. Nauky nejlepších doktorů jím byly nakaženy. Rozumí se, že mluvím i o těch, kteří nejohnivěji potírali postupující manicheismus.

Toto kacírství je pravá morová rána lidské myšlenky! Nákaza se všude ujala. Bez Manesa a jeho stoupenců, často bezděčných, by byl *Nahaš harym* i nadále považován za neosobní přírodní sílu, za kosmického činitele, zkrátka, nebyli by z něho učinili theologického strašáka; – a ona hnusná, šaškovitá ďábelská příšera by nyní nezneuctívala křesťanské nauky, kdyby ji tehdy dovedli očistit od posledních manichejských stop.

Několik veršů Apokalypsy (knihy nepochopitelné pro všechny, kdo neznají veliké kabalistické klíče) zde bude na místě. Neboť, přičítá-li se obyčejně báji o pádu andělů smysl agnostický a slovný, je třeba uznat, že v tom mnoho zavinilo špatné pochopení těchto veršů:

„Hle, veliký ryšavý drak o sedmi hlavách a desíti rozích a na jeho sedmi hlavách sedmero diadémů.

A jeho ohon táhl třetinu nebeských hvězd...“

Veliký boj nastal na nebi: Michael a jeho andělé bojovali s drakem obklopeným a podporovaným jeho stoupenci.

Avšak tito nemohli dlouho vzdorovat, a od té chvíle bylo nemožné opět nalézt jejich místo na nebi.

A veliký drak byl svržen s nebes; on, jenž je tím hadem, svůdcem celého světa; on, jehož pojmenovali ďábel a Satan...“ [𐄂 𐄃 𐄄] (Apokalypsa, kap. XII., verš 3. až 9., passim).

Ve zjeveních sv. Hildegardy, psaných prý z nařízení *slova*, čteme tyto věty o Luciferovi: – „Tu pak všechny *hvězdy* jeho armády, hroužící se až dosud v jasné, světelné vlny, dnes úplně vyhaslé, zdají se být černými uhly, vypálenými ohněm. Neodolatelný víchř je smetá k severu, na protilehlou stranu trůnu, do propastí tak nedozírných, že nikdy nebude někomu dáno je opět spatřit.“²

Tyto řádky svěťice jsou patrně výkladem předchozích veršů.

¹ Druhé vydání, str. 35.

² Scivias...

Markýz Eudes de Mirville, původce tohoto obdivuhodného přirovnání, se zmiňuje o skutečnosti, kterou byl překvapen: že totiž moderní astronomie oceňuje mezihvězdnou mezeru v nebeské části, dostupné jejím nástrojům, asi na třetinu. Následek těchto různých srovnání je pro markýze záblesk světla, jímž je do jisté míry až oslepen. Jak lze nevidět v tom onu třetinu Tsebaotha, již ryšavý drak smetl svým ohonem při pádu do propasti?¹

Popírá-li kdo tuto zjevnou věc, musí prý – nemít dobrou vůli...

Ostatně, nechme pana de Mirville, oslněného náhlým zábleskem.– Raději pokračujme ve svém pátrání o podstatě dyarchické nauky.

Protiklad dvou principů tvoří nauku starší než je Zoroastrova, nauku, která se datuje od prvních kosmogonických indických cyklů. – „Příčinou vzniku této nauky (praví Fabre d’Olivet v obdivuhodném výkladu »Kaina«) byla stará tradice Indů, v níž se praví, že již na počátku světa se geniové zemského severu a jihu rozešli kvůli nápoji nesmrtelnosti, jehož výlučné držení si chtěl každý z nich zabezpečit. Tato rozluka vedla k dlouhým, hrozným bojům, jejichž výsledkem bylo úplné zničení geniů jihu, zvaných Assury, a jejich ztročení geniy severu (zvanými Dévy). Tato tradice, kterou najdeme skoro v týchž výrazech i v Eddách Skandinávců, byla známa Egyptanům, Řekům i Římanům pod jménem: »Boje bohů proti obrům.«“ (Cañ, str. 169.)

To je dost zajímavé: vítězové se učinili bohy a násilím dali přemoženým obláci ďábelskou podobu. Tak, domnívám se, že by tu řeklí skeptikové spíše naivní než neuctiví...

Snad, uzpůsobující příliš věrně věci tam nahoře podle věcí pozemských,² představují si s plným přesvědčením, že kdyby vzbouření na nebi mělo místo neúspěchu zdar, byl by dnes Jehovah odsouzen k rohům a drápům, určen k podřízené, nepěkné úloze našeptávače špatných rad! –

Zlo by se v tom případě stalo dobrem; zbabělostí by pak nazývali odpouštění urážek, skromnost nízkostí, čistota by byla hanebností... A s hříchy a neřestmi by to bylo naopak: pýcha by se stala duševní velikostí, lakomství moudrostí, nadutost a zloba by byly známkou velkomyslné duše, nestřídmost a rozkošnictví zárukou fyzického i morálního zdraví: lež i pokrytectví by byly důkazy obratnosti a bystrosti ducha.

¹ Skrytý smysl pádu andělů je skutečně ve vztahu k existenci ohromné hvězdné armády, avšak tento vztah je zcela jiný, jak naznačíme v knize III. – „Problém zla“.

² Příliš, pravíte? A zásada Hermova: quæ superius sicut et quæ inferius?... A metoda obdoby, základ a měřítko okultismu? Jak si ty věci srovnáte se svými slovy? – Tím, že nechám odpovědět Louise Lucase, otce této metody, tímto přirovnáním: člověk je obrazem Božím, a přece Bůh proto není pouhým živočichem – obratlovcem.

Je možné, aby myslící lidé uráželi sami sebe takovými klamnými závěry? Jsou skutečně k politování ti, kteří důvěřující nemožným vývodům mazdeismu, nepochopeného či zvrhlého, si zatvrzele neuvědomují, že v boji – tajemně znázorněném tímto hlubokým symbolem – dobro zvítězilo právě proto, že je zákonem, pravidlem, souladem, zkrátka proto, že je dobrem; – a že nutnou, neomylně předem předpokládatelnou příčinou, jež činíc zlo náhodným a pomíjajícím je předem určuje příštítému zničení, je právě to, že zlo je nepořádkem, libovůl, bezvládím, a že je zváno *zlem*.

Snad se bude někomu zdát podivné, že tak naléhavě zavrhuje nauku o dvou principech, pramen, podle našeho mínění nikoli dvojsmyslný, všech těch zvrhlých šíleností, zdroj všech krvavých výstředností, v nichž si liboval středověk (abychom se přidrželi jediného, ale politováníhodného příkladu): neboť konečně všechny národy měly své báje o zloduchu. Ať již se nazývá Typhon jako v Egyptě, či Čutgur u Mongolů, nepřestává snad být démon vždy démonem?

Tak snad myslí mnozí lidé, jimž musím ke své lítosti odporovat. Zde nám jde o princip, na to je třeba ještě znovu upozornit.

Nuže, třebaže ty různé příklady neblahých božstev odlišují jen sotva postizitelné odstíny formy, pravím, že Ahriman (považovaný – ostatně neprávem – za absolutní princip zla, stejně věčný jako Ormuzd, absolutní princip dobra) se rovněž tak hluboce liší od Typhona (či od kteréhokoliv jiného emblému zla nahodilého, relativního), jako se blud liší od pravdy, nebo jako se liší temnoty od světla.

Existenci zla nelze popírat; jinak je tomu s jeho *podstatou*. Jeho projeování ve vesmíru je právě tak nepochybné, jako projeování se mrazu v zimě, či tmy v noci. – Jakmile se však objeví světlo, stín zmizí; jakmile zavane teplý větřík, je po mrazu: neboť stín i mraz jsou nadány jen relativním trváním; nedostává se jim vlastní podstaty, protože jsou negacemi. Právě tak i zlo je přechodné, nahodilé, místní.

Dávat zlu podstatu znamená totéž, jako ji upírat dobru; potvrzovat vlastní trvání ďábla jako absolutního zla značí zapírání Boha. Konečně tvrdit, že stávají absolutnosti dobra i zla zároveň, je totéž jako rouhání v náboženství, jako nesmysl ve filosofii.

Svědomí pobuřuje, rozum uráží, ani ne symbolické zosobňování neblahých mocností v modlách většinou směšných a odporných, nýbrž zbožnění zla, převlečeného za absolutní princip pod mythologickou podobu, jakoby protiklad principu dobra, stejně povýšeného na božství.

Avšak zloduch není pouze tam, kde se člověk rozhodl vztyčit jeho názorný obraz, vydaný tak jaksi obecnému zbožňování. Zajisté, abychom odhalili ďáblovu osobnost ve všech jeho pohanských podobách, je

nám třeba jen letmo přehlédnout některé z model, zobrazujících více-méně naivně síly, považované za působlce zla; ze všech stran tu vidíme vystupovat z mlh děsivé přízraky, jakmile počneme sledovat v proudu uplynulých časů pomíchané pozůstatky antických civilizací a barbarství. Pátřejme bedlivým okem po obou březích času: vedle božstev, jež národové prohlašují za neblahé a jež se domýšlejí uctívat nábožnou hrůzou, budou se nám zdát i jiná ďábelská, třebaže je národy neoznačily odstrašujícími přívlastky. Avšak obřady, jimiž byla tato božstva uctívána, je potřísnily nezapomenutelným hnusem. . .

Zda jsme pochopili celou esoterickou hloubku pověstného textu „Žalmů“: „Omnes dii gentium dæmonia (sunt)“ (Žalm XCV, 5). Je právem svobodné lidské vůle porušit i nevjznešenější pojmy – a dle patrného mystického zákona, každý náboženský symbol, je-li hanebnými obřady, se již tím proměňuje v modlu, ve kterou se vtělí Satan.

Jsou to vtělení Satanova, oni upíři starých Keltů, Thor a Teuad (či Teutates), jejichž žízeň volá nenasytně ústy tisíců druidek z temnot noci bez konce po uspíšeném vinobraní lidské krve!

Satanovo vtělení, onen bronzový *Moloch* s býčí hlavou, modla Ammonitů, s široce otevřenou náručí, aby stiskl oběti, jejichž maso sžírá rozžhavený kov jeho vnitřností! – A onen *Belphégor* z Palestiny, vusatá modla, z jejichž otevřených úst vystupuje místo jazyka obrovský phallus: božství méně ukrutné, avšak ještě hnusnější, výlučně žádostivé, praví Philon, obětí výmětových a polučních!

Satanova vtělení, onen *Adramelech* (vznešený král) a tenedský *Mélicertos* (král země), k jejichž nozdram místo myrhy vystupoval čpící dým masa, páleného na žhavém oltáři, kde mladé matky obětovaly své prvorozence!

A král much, onen syrský *Beelzebub*, jehož podoba přitahovala všechny komáry celého kraje, protože se pečlivě dbalo na to, aby stále prýštila čerstvou krví!

A bůh *Mendes*, pantheistický tvar egyptské syntézy, nebyl snad vtělením Satana, když fanatismus lidu obětoval chlípným choutkám kozla, chovaného v ohradě jeho chrámu, cudnost panen a pel mladých manželek?¹

Přejdeme ke krajům Středozevního moře. – Mám se zmínit o holdu velice podobném, jaký vzdávaly matrony nevjznešenější posvěcené nestoudnosti Priapů dovážených z Lampsaky v Itálii: model dřevěných,

¹ Viz Jablonski: „...*Nempe Thumi in templo Mendetis, mulieres hirco huic se submittebant (Panth. Egypt, liber II., ch. VII).*“
Je tu úzká příbuznost s Bafometem Templářů, jenž byl také symbolem pantheistické syntézy a jehož uctívání (lze-li věřit aktům procesu) bylo neméně husné.

vždy nestoudných, pod vrstvou cinobrového nátěru, umístěných na prahu zahrad a dvorů? – Je mi třeba zmiňovat se o hanebnostech jistých etruských božstev a o necudných obřadech, konaných o slavnostech *dobré bohyně*?...

Mám opakovat všechny skandály, které přivodily smutnou pověst zvrhnuvších se mysterií, všecken onen nepravý lesk pobožnosti, jímž se dlouho halily ohavností svatyní?

Satan-Pantheos, hrozný a mnohotvárný, přizpůsoboval se tisícovým zevnějškem, aby poskrvnil všechny oltáře.

V časech Messiašova přístí dostalo slovo žalmů plného významu: kolik bohů, tolik démonů: Omnes Dii gentium dæmonia. Proto pohasl svit všech hvězd na mystické obloze, když se na východě zabřesko božské slunce, vzházející v Betlémě!

A přece, všechny ty modly byly jen mytologickým znázorněním nejvyšších mocností: byly to starobylé symboly dokonalé vědy a poesie mnohdy velkolepé, hodné zajisté veškeré naší úcty. Pouze ony hanebné obřady a krvavé uctívání byly příčinou jejich zneuctění. Obřad poskrvnil mýtus, svatyně klesly v opovržení a oživující duch odletěl daleko od trosek mrtvé písmeny.

Bylo by zajisté úmorné vypočítávat všechny prokleté tvary, v nichž se zalíbilo Satanovi, uchvatiteli božských obrazů. Není jediná země, kde by neřestí, povýšené na božství, neměly své poskrvněné oltáře. Nelze se bez údivu dívat na ony hyeny a šakaly španělské emigrace, jež zdeptaly v XVI. stol. mladé a pokojné civilizace Mexika a Peru, omlouvat jejich hanebnou a zbabělou ukrutnost tím, že prý Nebe nemůže shlížet na lidskou krev třísnící oltáře oněch pohanů. Tytéž hrůzy v Mexiku, jako jindy v keltských lesích; což se více podobá oněm dolmenům druidských obětníků než zašpičatělý kámen, na němž američtí kněží každodenně obětovali nesčetné oběti před posvátnou sochou boha – plaza Vitzliputzli?

Ba i nyní v devatenáctém století, v srdci Hindustanu, jež Anglie tak tvrdě hněte do západnického tvaru svými levhartími spáry, zdali i tu neslyšíme ďábla hlasitě požadovat svůj poplatek pod podobou boha Šivy a bohyně Kálí, krále sebevraždy a královny vražd?

Chtíce ušetřit čtenáře podrobností ukrutných trýznění, v nichž si libují samotáři a fakirové, vždy hotovi k jakémukoli zmrzačení pod rouškou záslužného umlčování těla, zmíníme se alespoň o divoké radosti Šivových fanatiků, kteří ve svém nadšení dobrovolně podstupují hroznou smrt: rozdrčením pod posvátným vozem božstva. Vůz spočívá na čtyřech mohutných kolech, jež rvou maso obětí a drtí jejich kosti; vědí to, a přece se s výkřiky radosti, se zábleskem dobrovolné oběti v očích vrhají v celých zástupech na cestu strašlivé modly!